Valtiovarainministeriö NEUVOSTORAPORTTI VM2020-00236

EUS Aaltonen Elisa(VM) 20.05.2020

Asia
Valtiovarainministereiden epävirallinen puhelinkokous 19.5.2020

Kokous
Epävirallinen valtiovarainministerikokous 19.05.2020

Valtiovarainministerit kävivät näkemystenvaihdon politiikkatoimenpiteistä koronaviruspandemiaan liittyen.

Puheenjohtaja kertoi, että SURE-asetus hyväksyttiin neuvostossa kirjallisessa menettelyssä aiemmin samana päivänä. Keskustelussa haettiin sopua erityisesti Euroopan investointipankin takuurahastoa koskevasta ehdotuksesta, sen soveltamisalasta, odotettuista tappioista sekä hallintoon liittyvistä kysymyksistä. Jäsenmaiden kannat eivät kuitenkaan olleet yhteen sovitettavissa, joten työtä jatketaan kompromissin löytämiseksi. Lisäksi useat jäsenmaat kommentoivat kokousta edeltävänä päivänä julkaistun Ranskan ja Saksan yhteispaperin myötä tulevaa elpymisrahastoa, jota tukivat muun muassa Espanja, Portugali, Luxemburg sekä Kreikka. Vaikka paperi ei saanut täystyrmäystä yhdessäkään puheenvuorossa, lainarahalla rahoitettujen avustusten jakamista myös vastustettiin.

Ministerit kävivät näkemystenvaihdon komission 7.5. julkaisemasta rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastaisesta toimintasuunnitelmasta. Komission ehdotuksia pidettiin pääosin oikeasuuntaisina asetustasoiseen sääntelyyn siirtymisen, EU-tason rahanpesuvalvonnan ja viranomaisten tiedonvaihdon ja rajat ylittävän koordinaation lisäämisen osalta, vaikka muutama skeptisempikin puheenvuoro esitettiin. Komission julkaisemaa uutta metodologiaa korkeariskisten maiden tunnistamiseksi ja korkeariskisten maiden luetteloon tehtäviä päivityksiä pidettiin laajasti hyväksyttävänä.

Talouspolitiikan koordinaation puitteissa puheenjohtaja totesi, että neuvoston päätelmät liittyen ohjausjakson maaraportteihin ja edellisen vuoden maakohtaisiin suosituksiin on hyväksytty kirjallisessa menettelyssä.

1) Päivitys koronavirustilanteen politiikkatoimista

Asiakohdassa ministerit kävivät näkemystenvaihdon politiikkatoimenpiteistä koronaviruspandemiaan liittyen. Puheenjohtaja totesi, että SURE-asetus hyväkyttiin neuvoston kirjallisessa menettelyssä aikaisemmin samana päivänä. SURE:n osalta seuraavaksi vuorossa on takaussopimusten allekirjoittaminen, jotta väline saadaan käyttöön. Keskustelua käytiin elpymisrahastosta sekä EIP:n takuurahastosta. Elpymisrahaston osalta keskusteltiin muun muassa Ranskan ja Saksan 18.5. julkaistusta yhteispaperista.

Komission varapuheenjohtaja Valdis Dombrovskis kertoi tulevasta elpymisrahasto-esityksestä, joka rakentuisi monivuotisesta rahoituskehyksestä ja sen päälle tulevasta elpymisrahastosta. Komissio tekee tällä hetkellä arviota jäsenmaiden rahoitustarpeista. Analyysi ottaa huomioon mikro- ja makrotaloudelliset vaikutukset. Lisärahat kanavoitaisiin jäsenmaille EU-ohjelmien kautta, muun muassa Recovery and Resilience Instrument (ottaa huomioon EU:n politiikkaprioriteetit ja koheesion), InvestEU, strategisten investointien rahasto, RescEU, Horisontti Eurooppa -puiteohjelma, terveysalan ohjelma sekä naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline (NDICI). Komissio totesi, että jäsenmaiden osallistuminen keskusteluun on tervetullutta viitaten Ranskan ja Saksan yhteispaperiin.

Puheenvuoroissa kiiteltiin EVM:n ja SURE:n neuvotteluiden päätökseen saamista ja toivottiin ripeää edistymistä EIP:n takuurahaston saamiseksi käyttökuntoon. Takuurahaston osalta avoimia kysymyksiä olivat odotutettujen tappioiden taso sekä kysymys tuen kohdentamisesta PK-yritysten ja suurempien yritysten kesken. Keskustelussa jäsenmaiden kannat näistä avoimista kysymyksistä eivät olleet yhteen sovitettavissa. Useat jäsenmaat kommentoivat kokousta edeltävänä päivänä julkaistun Ranskan ja Saksan yhteispaperin myötä tulevaa elpymisrahastoa. Yhteispaperi nähtiin askeleena eteenpäin elpymisrahastoa koskevassa keskustelussa, mutta lainarahalla rahoitettujen avustusten jakamista myös vastustettiin.

Puheenjohtaja päätti keskustelun toteamalla, että EIP:n takuurahastoa koskevista avoimista kysymyksistä on päästävä sopuun lähipäivinä. Elpymisrahastosta puheenjohtaja totesi, että valtiovarainministereiden pitää olla tiiviisti valmistelussa mukana.

2) Rahanpesun estäminen: komission tiedoksianto ja päivitetty metodologia korkean riskin kolmansien maiden listauksessa

Komission varapuheenjohtaja Valdis Dombrovskis esitteli komission 7.5. julkaiseman rahanpesun ja terrorismin rahoituksen vastaisen toimintasuunnitelman. Dombrovskis korosti, että komission tavoitteena ei ole tehdä pikakorjauksia, vaan tähtäimessä on syvempi rakenteellinen muutos. Toimintasuunnitelma koostuu kuudesta kokonaisuudesta, joista osa on toteutettavissa nykysääntelyn puitteissa ja osa edellyttää lainsäädäntötoimia, joita koskeva esitys komission on tarkoitus antaa vuoden 2021 alkupuolella.

Toimintasuunnitelman ensimmäinen kokonaisuus koskee nykyisen lainsäädännön tehokasta toimeenpanoa: komissio tulee viemään eteenpäin rikkomusmenettelyjä jäsenvaltioita vastaan 4. ja 5. rahanpesudirektiivien kansallisen toimeenpanon puutteista ja antamaan jäsenvaltioille suosituksia talouspolitikan eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa. Toinen kokonaisuus koskee ns. yhteisen sääntökirjan luomista eli siirtymistä direktiiveistä asetustasoiseen sääntelyyn. Sisällöllisinä seikkoina komissio mainitsi viranomaisten väliseen tietojenvaihtoon ja asiakkaan virtuaalisen tunnistamiseen liittyvät seikat. Kolmas kokonaisuus koskee EU-tason rahanpesuvalvontaa, jonka luomiseen KOM on sitoutunut. Käynnistyvässä konsultaatiossa komissio pyytää kuitenkin näkemyksiä useista eri toteuttamisvaihtoehdoista, joita jäsenvaltioiden toivotaan arvioivan perusteellisesti.

Neljäs kokonaisuus koskee rahanpesun selvittelykeskusten yhteistyön ja tiedonvaihdon kehittämistä ja viides viranomaisten ja yksityisen sektorin yhteistyötä. Komissio tulee antamaan suosituksen yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyöjärjestelyistä ja pyytämään Euroopan tietosuojaneuvostoa antamaan suosituksen yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisesta rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevaan tietojen käsittelyyn. Kuudentena kokonaisuutena on EU:n rahanpesunvastaisen politiikan kansainvälisen ulottuvuuden vahvistaminen, johon liittyy uusi arviointimetodologia korkeariskisten maiden tunnistamiseen, joka rakentuu näiden maiden kanssa käytävälle vuoropuhelulle.

EKP totesi tukevansa komission toimintasuunnitelmaa ja korosti, että uskottavuus rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisessä on keskeistä myös pankkien vakauden kannalta. Käydyssä keskustelussa komission toimintasuunnitelmassa kuvattuja toimia pidettiin pääosin oikeasuuntaisina. Asetustasoiseen sääntelyyn ja EU-tason rahanpesuvalvontaan siirtymistä tukivat muun muassa Ranska, Saksa ja Suomi, jotka myös peräänkuuluttivat kunnianhimoista lähestymistapaa uudistusten toteuttamiseen. Saksa totesi rahanpesun ja terrorismin rahoituksen olevan yksi sen heinäkuussa alkavan puheenjohtajakauden painopiste. Myös kansallisten valvojien roolia korostettiin puheenvuoroissa, ja todettiin, että EU-tason valvonnan ei tulisi johtaa päällekkäiseen työhön ja raportointivelvollisuuksiin.

Komission uutta arviointimetodologiaa rahanpesun ja terrorisin rahoituksen kannalta korkeariskisten maiden tunnistamiseksi sekä päivitettyä uutta listaa korkeariskistä maista pidettiin yleisesti hyväksyttävänä. Dombrovskis piti keskustelua hyvin rohkaisevana ja korosti komission olevan sitoutunut etenemään uudistusten suhteen nopeassa aikataulussa.

3) Neuvoston päätelmät eurooppalaisen ohjausjakson 2020 maaraporteista, mukaan lukien perusteelliset tarkastelut sekä vuoden 2019 maakohtaisten suositusten täytäntöönpanosta

Puheenjohtaja kertoi, että päätelmät ohjausjaksosta on valmisteltu talous- ja rahoituskomiteassa, ja ne on hyväksytty neuvostossa kirjallisella menettelyllä. Talous- ja rahoituskomitean puheenjohtaja Saarenheimo kerto komitean havainnoista ohjausjaksosta. Saarenheimo kertoi, että komitea arvioi komission analyysiä maaraporteissa huomauttaen, että raportit oli valmisteltu ennen korona-pandemiaa. Saarenheimo kiinnitti huomiota myös suositusten vaisuun toteutukseen ja epätasapainojen kasaantumiseen ajan myötä.

Komission varapuheenjohtaja Dombrovskis kiinnitti huomiota pidemmän aikavälin haasteisiin ja katsoi, että ohjausjakso on oikea väline talouspolitiikan koordinaatioon. Dombrovskis kertoi myös kokousta seuraavana päivänä 20.5. julkaistavista maakohtaisista suosituksista. Näissä huomio olisi välittömässä finanssipolitiikan suosituksessa, sekä työllisyyteen, investointeihin, rahoitukseen ja sisämarkkinan toimivuuteen liittyvissä haasteissa. Keskipitkän aikavälin haasteissa oltaisiin lähempänä vuosittaisen kestävän kasvustrategian teemoissa, ja investointien pitäisi olla näiden painopisteiden kanssa linjassa, jotta kasvun malli muuttuisi kestävämmäksi. Lisäksi komissio julkaisee 20.5. raportteja alijäämästä ja velkasuhteista SEUT 126 artiklan mukaisesti.

Puheenjohtaja päätti asiakohdan toteamalla, että päätelmät on hyväksytty kirjallisessa menettelyssä ja seuraavan kerran ohjausjakson asioihin palataan, kun maakohtaisia suosituksia käsitellään.

Suomen edustajat

Valtiovarainministeri Kulmuni, pysyvä edustaja Marja Rislakki, valtiosihteeri Jari Partanen, finanssineuvos Marketta Henriksson, EUE:n erityisasiantuntijat Samuli Pietiläinen ja Jaakko Weuro

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi